

# Les denne boken og bli klokere

Kari Vevatne, Elisabeth Willumsen, red.

*Gerontologiske perspektiver: om å eldes*

Bergen: Fagbokforlaget, 2025

190 s.

ISBN 978-82-450-4942-8

*Michael 2026; 23: 182–183*

*doi: 10.5617/michael.13339*



Begrepet «alderisme» brukes sjelden, men det rommer diskriminering, stereotypier og fordommer mot eldre mennesker, på samme måte som rasisme og kjønnsdiskriminering. Denne boken bidrar til å synliggjøre og utfordre slike holdninger. Den formidler både faktabasert kunnskap om eldre i dagens norske samfunn og mer eksistensielle tilnæringer til det å leve i livets senere faser. I tillegg presenteres en rekke praktiske tilnæringer, tydelig forankret i solid erfaring.

Mange, men ikke alle, kapittelforfatterne har tilknytning til Stavanger-miljøet. Et overordnet siktemål synes å være å erstatte seiglivede forestillinger om «hvordan vi eldre er», med kunnskap og nyanser. Boktittelen kunne vært mer spennende, slik som innholdet faktisk er. Til tross for stort tematisk spenn, fremstår boken

som helhetlig, noe som vitner om god redaksjonell styring. Alle forfatterne har åpenbart sterk erfaringsbasert kompetanse på sine felt.

Hvem kan ha nytte av boken? Svaret er enkelt: svært mange. Enkelte kapitler bærer preg av å være rettet særlig mot sykepleiere, men innholdet vil også være relevant for leger, annet helsepersonell og allment samfunnsinteresserte. Boken inneholder flere konkrete og faktarike kapitler om demo-

grafi, om kroppens og enkeltorganers endringer gjennom livsløpet, om bolig i alderdommen og spørsmålet om alderdom primært er et individuelt ansvar eller en samfunnsoppgave.

Sykehjemsplass beskrives som et stadig mer rasjonert samfunnsgode, i økende grad forbeholdt eldre med betydelig skrøpelighet og ofte demens. Samtidig påpekes det at sykehjemsdekningen i Norge fortsatt er relativt god, sammenlignet med våre naboland. Flere kapitler tar for seg ulike former for aktivering: minnearbeid i grupper, lesning av dikt eller korte tekster og påfølgende samtaler, og andre tiltak som kan styrke mening og fellesskap i hverdagen. Religionens betydning for eldre belyses også på en nyansert måte.

Et par kapitler hadde jeg særlig glede av. Kåre Hagen skriver innsiktsfullt om teknologiens muligheter i eldreomsorgen, men også om de mange teknologiske prosjektene som har mislyktes. Han gir konkrete råd om hvilke forutsetninger som må være til stede for at slike løsninger skal lykkes. Det er åpenbart at teknologiske løsninger vil få økt plass i eldreomsorgen, kanskje på bekostning av den menneskelige dimensjonen. Ressursdebatten preger feltet sterkt. Samtidig reiser «appifiseringen» av tjenestene et dilemma: For mange eldre er den digitale terskelen rett og slett for høy. Dermed vil personlig omsorg fortsatt være avgjørende for dem som ikke har forutsetninger for å ta i bruk teknologien. Selv gode teknologiske tiltak kan oppleves som lite tilgjengelige eller for inngripende, særlig når det gjelder personvern.

Avslutningskapitlene om besteforeldres rolle som mulig utgiftspost eller ressurs, og om omsorgsgivere med etnisk minoritetsbakgrunn drøfter på en fin måte sentrale dilemmaer i omsorgens hverdag.

Samlet sett er dette en bok som både informerer, utfordrer og nyanserer. Den fortjener en bred leserkrets.

*Arvid Heiberg*  
*arvid.heiberg2@gmail.com*

*Arvid Heiberg er professor emeritus og overlege i medisinsk genetikk ved Oslo universitetssykehus.*